

Ændringsforslaget og lovforslagets tekst, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i toldloven [vedr. gensidige toldindrømmelser].

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1675, fremsættelsen i tidenden sp. 3314).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Jørgen Peder Hansen: Det foreliggende lovforslag om ændringer i toldloven er ifølge de til lovforslaget knyttede bemærkninger begrundet i ønsket om en ajourføring af den danske toldlovgivning under hensyn til den stedfundne internationale udvikling på det toldpolitiske område.

Hurtigt efter den anden verdenskrig opstod i mange lande stærke ønsker om aftaler om gensidige toldindrømmelser og toldbindinger. Med Danmarks store udenrigshandel taget i betragtning var disse ønsker naturligvis særlig stærke hos os. Der blev da også stedse, hvor lejlighed viste sig, udfoldet store anstrengelser for at få gjort et indhug i de formelige toldmure, som danske varer stødte på ude omkring i verden. Toldkonferencer blev afholdt, således i Genève, Annecy og Torquay, og de vedtagne protokoller udviser, at der i alt mellem de deltagende GATT-lande, som deltog i konferencerne, blev vedtaget to-sidede aftaler om nedsættelser eller bindinger på i alt 60 000 varespecifikationer. Danmark opnåede således ved Torquay-konferencen alene toldbindinger til direkte indrømmelser på i alt 200 udenlandske toldsatsfordelt på 16 lande. At disse forhandlinger har haft deres store betydning, fremgår alene deraf, at Danmark opnåede indrømmelser i Torquay over for Tyskland med hensyn til 25-30 pct. af eksporten.

For Italien gælder, at indrømmelserne beløb sig til 10-15 pct., og over for andre lande opnåedes der også gode resultater.

Der er imidlertid sket et og andet i den sidste halve snes år. Samhandelen landene imellem har taget et kolossalt opsving, markedsdannelse er opstået med bl. a. den følge, at toldberegningsgrundlaget i de enkelte lande er blevet ændret. Også Danmark har fået sin nye toldtarif, der bygger på den internationale Bruxellesnomenklatur, som har en helt anden opbygning og varespecifikation end den hidtil gældende. Samme forhold gjorde sig gældende i en lang række af de lande, som Danmark havde indgået mellemfolkelige aftaler med om gensidige toldindrømmelser og toldbindinger. Efterhånden er der således sket så store forskydninger i ydre toldkoncessioner, at en eventuel inddragelse eller måske udvidelse kun vanskeligt kan finde sted, så at den præcist omfatter det i sin tid tilsigtede vareområde.

Når hertil må føjes, at Romunionens lande ifølge deres GATT-forpligtelser skal overføre de af dem ydede toldindrømmelser til fællesskabet i unionen, er det fuldt forståeligt, at den højtærede finansminister nu søger den danske toldlovgivning indrettet på de nye forhold, så at vi ikke bringer os selv i en dårligere forhandlingsposition, end nødvendigt er, over for Romunionens lande, som vi står i forhandlinger med om fornyelser af tidligere indgåede indrømmelser.

Ifølge den højtærede finansministers bemærkninger skulle forholdet være det beklagelige, at Danmark under de stedfindende forhandlinger med Romunionens lande ikke har kunnet trænge igennem med sine synspunkter, og at vi som følge heraf skulle befinde os i en uønsket situation. Man kan måske have grund til at være forbavset over denne indstilling hos disse lande, som alle dog må have en stor interesse i samhandelen med os — i hvert fald taler samhandeltallene deres tydelige sprog. Det bør vel også fremhæves så stærkt som muligt, at netop Danmark under de årelange forhandlinger om markedsdannelserne hele tiden har fremhævet nødvendigheden af, at der opnåedes muligheder for at bevare samhandelen i samme udstrækning markedsdannelserne imellem med det klare sigte at

[Jørgen Peder Hansen.]

nå frem til en samlet ordning i Europa. Disse muligheder forringes dog, når de toldindrømmelser, som tilbydes os, betyder en oplagt forringelse. Når det yderligere foreligger oplyst, at vi ikke engang har kunnet opnå midlertidige ordninger, hvilket altså har været forsøgt som en udvej, da det viste sig umuligt at trænge igennem med en langsigtet løsning, forekommer det helt naturligt at gribe til de midler, som vi kan ligge inde med for at styrke os i de fremtidige forhandlinger.

Lovforslagets § 1, punkt 3, indeholder en klar bemyndigelse til finansministeren til med tilslutning af folketingets finansudvalg midlertidigt inden for rammerne af en vareindførsel svarende til værdien og betydningen af den berørte danske vareudførsel at belægge de aktuelle indførselsvarer med en højere told eller eventuelt ophæve eller ændre indrømmede toldlemper.

Sådan set skulle denne bestemmelse være fuldt tilstrækkelig til, om jeg så må sige, at dække behovet. Bestemmelsen skulle være tilstrækkelig, om det måtte være påkrævet at anvende den, da den kan komme til at virke generelt gældende for alle varer, dog med undtagelse af varer, der falder ind under EFTA-traktatens bestemmelser, og som ønskes klareret herefter.

Den højtærede finansminister foreslår imidlertid en nydannelse i dansk toldlovgivning, nemlig princippet om en dobbelttarif. Efter dette lovforslags gennemførelse vil vi stå med en toldtarif i hånden, der, om den ikke sættes ud af kraft, med den bemyndigelse, der er til finansministeren ifølge lovforslagets § 1, punkt 2, på en økonomisk virksomhedsfuld måde vil tale til danske importører og forhåbentlig også til de landes regeringer, der ikke har villet forhandle om toldindrømmelser til os. Der kan ikke være tvivl om, at dette probate middel vil kunne dreje importen af de berørte varer over på de lande, som ikke berøres af ordningen. Men ordningen er heldigvis ifølge den højtærede finansministers bemærkninger kun tænkt som et middel til at styrke de fremtidige danske forhandlere over for deres modpartner. Det er således — og det bør understreges —

den højtærede finansministers hensigt i forbindelse med en eventuel vedtagelse af det foreliggende lovforslag at tage suspensionsbestemmelserne i henhold til det foreslåede stk. 5 i § 1 i anvendelse.

I øvrigt vil jeg gerne fremsætte den bemærkning, at den udformning, lovforslaget har fået, på en yderst virksomhedsfuld måde anskueliggør for alle interesserede — og det håber vi at der er mange der er — virkningerne af lovforslaget, dersom den såkaldte legale tarif skal tages i anvendelse.

Uden i øvrigt at gå i enkeltheder skal jeg bemærke, at de foreslåede forhøjelser er ret væsentlige. For personbiler til en toldberegnet værdi af omkring 7 000 kr. andrager forhøjelsen ikke mindre end ca. 1 200 kr., hvortil kommer en omsætningsafgiftsforhøjelse på et tilsvarende beløb; på radiorør og fjernsynsrør er forhøjelsen på 19 pct. og så fremdeles. Det er temmelig store forhøjelser, det drejer sig om.

Jeg er imidlertid yderst tilfreds med, at den højtærede finansminister så stærkt har pointeret, at der ikke skal herske nogen som helst tvivl i nogens sind om, at Danmark vil vise den allerbeste vilje til at prøve enhver forsvarlig mulighed for at komme ud af det dødvande, hvori disse forhandlinger befinder sig. Der er altså tale om ændringer, som ikke umiddelbart bliver effektive, men som helst skulle give et bedre forhandlingsgrundlag og derigennem vise sig egnede efter hensigten.

På mit partis vegne kan jeg tilslutte mig lovforslaget, som jeg hermed anbefaler til det høje tings velvillige behandling.

Harald Nielsen: Vi er vel kommet til det punkt, hvor man skal forsøge at koncentrere sig og tale kort, men jeg kan ikke lade være med at beklage mig over, at vi stadig væk trods det forcerede arbejde her i tinget får præsenteret nye lovforslag, og jeg står ret uforstående over for, at vi ikke har kunnet få det foreliggende lovforslag til behandling, samtidig med at vi behandlede det andet toldlovsforslag forleden dag.

Det lovforslag, vi her står over for, er jo af en mere alvorlig karakter og rejser mange problemer, som man må have tid til at studere og undersøge, for det, der her foreslås, er jo noget helt nyt i vor toldlovgivning.

[Harald Nielsen.]

Jeg skal forbigå det første afsnit og holde mig til nydannelsen i lovforslaget: at der indføres en dobbelttarif, at der indføres — hvis man skal sige det på jævnt dansk — en gengældelsestoldsats. Det er noget ganske nyt, at man fra dansk side skal optræde med repressalier over for dem, som ikke vil behandle os på den rigtige måde.

Vi savner — og det gør vi meget ofte i vore lovforslag — ordentlige oplysninger. Jeg har altid undret mig over, at det skal være sådan, at vi, hver gang vi skal behandle et lovforslag i et udvalg, skal begynde med at stille i snesevis af spørgsmål for at få klarhed over, hvilke virkninger lovforslaget egentlig vil få. Jeg synes, man har et rimeligt krav på at få fyldige oplysninger samtidig med lovforslagets fremsættelse.

Nu står vi altså over for i de forhandlinger, som føres, og som man plejer at kalde GATT-forhandlingerne, at være kørt fast, og så mener man, at hvis vi får indført en sådan gengældelsestoldsats, skulle vi have bedre muligheder for at komme igennem med vore synspunkter. Men hvormed begrundes man egentlig dette, og har man klarhed over, hvilke virkninger det vil få udadtil i vor samhandel med omverdenen? Hvilke virkninger vil det få for vor landbrugseksport til Italien? Hvordan vil det stille sig med vor eksport til de seks landes marked? Kan vi være sikre på, at det vil virke i den retning, som den højtærede finansminister forestiller sig? Der foreligger heller ikke oplysninger om, hvorvidt dette spørgsmål har været forelagt for og behandlet hos erhvervene, før man kommer med forslag om denne væsentlige ændring i vor toldlovgivning; der er ingen oplysning om, hvorledes de ser på det.

Der er jo tale om meget høje toldsats — det gjorde den ærede socialdemokratiske ordfører rede for — hvis man bruger den toldsats, man nu får adgang til at bruge. Der står i fremsættelsestalen, at man har søgt at opnå, at virkningen i beskyttelsesmæssig henseende bliver neutral. Det kan jeg da ikke tænke mig den kan blive, for hvis vi skrider til at indføre toldsats af den størrelse, der her er tale om, og virkelig gør dem effektive, må de i høj grad begrænse importen fra de pågældende lande, og

så vil ordningen virke i høj grad beskyttende.

Jeg skal ikke holde nogen lang og vidtløftig tale, men blot på mit partis vegne sige, at vi må tage anstand over for denne nydannelse. Vi må i udvalget have ganske anderledes udførlige oplysninger end dem, den højtærede finansminister har givet os i sin fremsættelsestale og i de bemærkninger, der er knyttet til lovforslaget. Vi kan altså ikke på forhånd give nogen tilslutning.

Jørgen Jensen: Ikke mindst politisk set er det et meget interessant toldlovsforslag, vi her har til behandling. Hvis verden ikke var sådan af lave, som den faktisk er, ville det nok blive betragtet som noget af en sensation, at en regering, hvori det radikale venstre indehaver finansministerposten, fremsætter forslag om, at Danmark skal føre en aktiv toldpolitik. Er der noget parti, som gennem de to menneskealdre, hvori det har eksisteret, har været imod told, er det så sandelig det radikale parti, den højtærede finansministers parti. Og så oplever man altså alligevel, at det netop af denne regering foreslås, at vi skal føre toldpolitik, ja, endog aktiv toldpolitik.

Mit parti står ikke fremmed over for en sådan tanke; Povl Drachmann, mit partis toldlovsordfører gennem mange år, fremførte med stor styrke disse tanker for vel 40 år siden. Det var ham, der herhjemme skabte denne politik ud fra en realistisk bedømmelse af nødvendighedens lov. Alle andre lande førte nemlig en aktiv told- og handelspolitik, og så måtte vi fra konservativ side, dengang som nu, sige, at så var også Danmark i selvforsvar tvunget til at gøre det samme.

Jeg skal naturligvis ikke bebrejde den højtærede finansminister, at han nu er blevet klogere og mere realistisk indstillet, end hans politiske forgængere var, men omvendelsen er værd at lægge mærke til, synes jeg. Endnu et led i den radikale politiske livsholdning er dermed ændret og opgivet, og man kan spørge: hvor mange led i denne holdning er efterhånden tilbage?

Lovforslaget har to hovedbestemmelser. Den første går ud på at ajourføre toldlovens bestemmelser om bemyndigelse til finansministeren til i visse tilfælde at forhøje toldsatserne. Ved den anden hovedbestem-

[Jørgen Jensen.]

melse indfører Danmark for første gang en ordning med dobbelttarif, dels en såkaldt legal tarif, dels en brugstarif.

Baggrunden for disse to forslag er vel nok først og fremmest den særlige position, Danmark handels- og toldpolitisk set befinder sig i over for andre lande og ganske særlig over for de seks, altså fællesmarkedet. Gennem de af de ærede foregående ordførere nævnte GATT-forhandlinger har vi opnået en række toldnedsættelser og toldbindinger i de fire toldområder, som nu er samlet i de seks' fællesmarked. Disse toldbindinger er så vidt mig bekendt for 85 pct.s vedkommende en fordel for danske landbrugseksportvarer. Den vigtigste er vel nok slagtekvæget, der i meget stort omfang er solgt til Tyskland. Nu er de seks ved at gennemføre deres fællestarif over for andre lande, herunder Danmark, og de seks kan overhovedet ikke nå op på de todsatser, som de ønsker at få i fremtiden, uden i et vist omfang at tilsidesætte de forpligtelser, som de tidligere har indgået, også over for os.

Den højtærede finansminister har meddelt, at der har været forhandlet med de seks i det sidste halve års tid, men med meget ringe resultat. Vi befinder os i en beklagelig situation, siges det, og jeg tror, denne beskrivelse er rigtig. Vi mangler meget i at have fået fuld compensation af de seks, ja, vi har næppe fået meget mere end halvdelen af, hvad vi burde have opnået.

Det er for at styrke vor stilling og bringe os ud af denne beklagelige situation, at det nu foreslås, at finansministeren med finansudvalgets tilslutning kan indføre højere todsatser end de hidtil gældende. Den højtærede finansminister håber ikke, at dette våben skal tages i brug, men han vil altså gerne råde over de for en toldkrig nødvendige kanoner. Principielt synes jeg, det er fornuftigt at være rustet, også på dette område. Det kan nemlig blive nødvendigt at affyre et eller andet skud.

Det er dog ikke alene denne konkrete situation, der danner motiveringen for lovforslaget. Det anføres også, at der i den kommende tid skal føres mange andre forhandlinger, især med de seks, men også med andre lande. Også det er rigtigt, for i Genève vil der om kort tid blive påbegyndt en ny

almindelig toldnedsættelseskonference, og jeg har glædet mig over, at vi for en gangs skyld skal gå ind i sådanne forhandlinger nogenlunde velforberedt. Vi skulle have gjort noget for lang, lang tid siden. Vi skulle have været mere forudseende allerede for 10 år siden, før Danmark overhovedet tiltrådte denne GATT-aftale; så havde vi stået meget bedre, end vi gør i dag. Men ikke mindst den højtærede finansministers parti var som allerede nævnt modstander af sådanne forberedelser.

Det er en kendsgerning, at etableringen af de seks' fællestarif i det hele taget vil belaste vor eksport temmelig kraftigt, så længe Danmark selv står udenfor. Det gælder for landbruget, og det gælder for adskillige industrivarer, som vi hidtil har kunnet eksportere i temmelig stort omfang til Tyskland, der har haft moderate todsatser. Der kunne nævnes mange eksempler herpå, men jeg skal kun fremdrage et enkelt. Vi eksporterede i 1959 for 125 mill. kr. ikke-elektriske maskiner til Tyskland, og tolden for disse maskiner har indtil udgangen af 1960 andraget 4,2 pct., men vil i fællestariffen komme helt op på 12,5 pct.; der er mange andre varer, møbler o. s. v., men dem skal jeg som sagt ikke nævne flere af.

Gennem sådanne toldforhøjelser lukkes vi ganske simpelt hen ude fra et særdeles godt tysk marked, efterhånden som fællestariffen træder i kraft, og det er en alvorlig situation for dansk eksport. Man kan ikke vente, at vi uden videre kan finde andre afsætningsmuligheder inden for de seks, f. eks. i Frankrig eller Italien, hvis todsatser ganske vist falder, samtidig med at fællestariffen sættes i kraft. Det kræver i hvert fald et meget stort og meget møjsommeligt arbejde for de virksomheder, som vil forsøge at skabe sådanne andre markeder.

Gennem de sidste 10-12 års internationale toldforhandlinger har vi trods alt opnået visse fordele for vore eksporterhverv og ikke mindst for landbruget, ved at andre landes todsatser i nogen grad er blevet nedsat eller bundet, men vi har ikke opnået dette gratis, og man kan spørge, hvem der har betalt derfor. Mit svar er, at det har industrien. Det, som Danmark har ydet til gengæld for de opnåede toldnedsættelser og toldbindinger ude omkring, er jo bindinger

[Jørgen Jensen.]

af en række danske toldsatsler — og naturligvis toldsatsler for industrivarer, eftersom det er disse varer, vi importerer. Det burde derfor også være helt naturligt, at vi frigjorde os fra nogle af disse bindinger, når andre frigør sig fra deres forpligtelser.

Foreslår den højtærede finansminister nu noget sådant? Jeg synes det egentlig ikke, for ser man varelisten igennem — den, der er indeholdt i lovforslaget med både en brugstarif og en legal tarif — finder man varer som cognac, genever, autodæk, automobilmotorer, radiorør, motorcykler, og det er næsten alle varer, der ikke fremstilles her i landet; enkelte gør det dog, f. eks. campingvogne. Med flid har man altså udvalgt varer, der kun importeres fortrinsvis eller i væsentlig grad fra de seks, men som ikke produceres herhjemme. Man har søgt, som det hedder i fremsættelsestalen, så vidt muligt at opnå, at virkningen i beskyttelsesmæssig henseende er neutral.

Det turde være symptomatisk for det radikale parti, den højtærede finansminister tilhører, at når det skal føre krig, vil det samtidig være neutralt. Man kan spørge, om man kan være det sådan i al almindelighed og ganske særlig i den nuværende situation. Mon den højtærede finansminister ikke har lagt mærke til og draget konsekvenserne af, at Danmark i et års tid har været medlem af EFTA? Toldsatserne over for vore markedspartnere i de syv står nemlig fast, og det præciseres også i lovforslaget. Når vi derfor forhøjer toldsatslerne over for andre lande, f. eks. de seks, forøger vi den bestående præference for EFTA-landene, d. v. s. vi beskytter f. eks. den engelske og den svenske bilindustri mere end hidtil, når vi sætter bil-tolden op for importen fra lande, der ikke er medlemmer af EFTA.

Ejendommeligt nok kan regeringen altså godt være med til at beskytte engelsk og svensk industri, men absolut ikke dansk industri. Men hvilken glæde har vi egentlig af det? Jeg synes ikke, man kan kalde det neutral toldpolitik. Hvis vor eksport rammes, fordi toldsatslerne i andre lande sættes op, mister vi valuta og eventuelt nogen beskæftigelse. Nogle af disse tab kunne vi indhente ved at anvende flere danske varer,

men da ikke ved f. eks. at købe engelske varer i stedet for tyske eller franske.

Følgen af regeringens toldlovsforslag bliver derfor stort set, at vi får dyrere tyske biler, som er et nødvendigt transport- og produktionsmiddel, hvis den legale tarif sættes i kraft. Det kan som sagt glæde englænderne, men jeg synes ikke, det kan glæde os. Jeg tror ikke, det er en særlig klog politik at føre.

Gennem de foreslåede nye bestemmelser i toldloven vil finansministeren få temmelig vidtgående bemyndigelser til at ændre toldsatslerne. Mit parti er principielt modstander af vide bemyndigelser til ministre, og vi må derfor nære betænkelighed ved den form, som den nye aktive toldpolitik skal drives under. Det har da også hidtil været et anerkendt princip i toldloven, at der kun var et meget begrænset råderum for administrative beføjelser, og dette gælder i særlig grad for selve toldsatslerne. En ændring af denne praksis må derfor overvejes meget nøje.

Alt i alt kan jeg på mit partis vegne give tilsagn om, at vi i det udvalg, som vi vel er enige om bør nedsættes, interesseret, men også kritisk vil være med til at overveje og vurdere dette lovforslag. Vi mener, det er nødvendigt at finde ud af, bl. a. om de toldpositioner, der konkret er udset til at skulle være kamptoldsatsler, er de rigtige, og vi må endvidere overveje, om det er rigtigt at give finansministeren sammen med finansudvalget de foreslåede bemyndigelser. Nødvendigheden af, at også vort land må være toldpolitisk forsvarligt udrustet i den kommende tid, kan der derimod ikke herske tvivl om fra vor side. Beklageligt er det blot, at vi ikke har fået dette toldmæssige hjemmeværn i god tid.

Aage Fogh: Man kan vistnok i sandhed sige, at det gamle ord: nye tider kræver nye skikke, kan anvendes i forbindelse med det foreliggende lovforslag. Jeg skal ikke lægge skjul på, at havde det været for en snes år siden, havde det næppe fået min anbefaling, men jeg erkender, at vi er kommet ind under andre forhold, og under disse ændrede forhold må vi bruge andre metoder.

Jeg skal ikke indlade mig i nogen stor

[Aage Fogh.]

diskussion med den foregående ærede taler, men jeg vil dog gerne sige, at jeg har forstået det sådan, at et af formløene med det foreliggende lovforslag er, at man skulle kunne benytte reglerne til at få forhandlinger i gang for eventuelt at skaffe et, om jeg så må sige, mildere klima for afsætning af de varer, vi har vanskeligt ved at afsætte, nemlig vore landbrugsvarer. Der er ingen tvivl om, så vidt jeg kan se, at det er et af de områder, der vil blive aktuelt, og derfor vil jeg også gå ud fra, at erhvervslivet har ønske om, at vi får toldloven udviklet på en sådan måde.

Jeg håber, at den højtærede finansminister er klar over, at det at føre krig godt kan være en dyr spøg. Det gælder krig i almindelighed, det gælder også handelskrig, og det gælder — det har vi i de sidste dage stærke erfaringer for — hvis man skal klare sig ved at slås i stedet for at forhandle, og derfor vil jeg gerne benytte lejligheden til over for den højtærede finansminister at understrege, at jeg håber på, at finansministeren og vore forhandlere stadig væk i største udstrækning vil holde sig til forhandlingens vej og i mindst mulig udstrækning benytte de muligheder, der ligger i denne ændring af toldloven, som ganske afgjort er noget nyt.

Der er en hel del spørgsmål, jeg gerne ville vide noget mere om end det; jeg kan læse mig til i bemærkningerne og fremsættelsestalen, men jeg går ud fra, at vi i udvalget, hvor vi forhåbentlig kan komme i arbejde allerede på fredag, kan få oplysninger frem og det i så tilpas tid, at vi kan få lovforslaget gennemført inden folketingets hjemsendelse.

Aksel Larsen: Jeg skal følge det råd, jeg mener det ærede medlem hr. Harald Nielsen gav, idet i hvert fald jeg skal forsøge at fatte mig i korthed. Jeg vil derfor om det, som er det væsentlige ved denne sag, sige, at vi fuldt ud kan tilslutte os, at man ved en ændring i toldloven skaber mulighed for, at vi i givet fald kan udnytte det, man beklageligvis i bemærkningerne kalder repressalier — jeg kan ikke lide dette ord i bemærkningerne til et lovforslag. Altså ændrer man ved toldloven, så at vi bliver i stand til at føre en mere aktiv toldpolitik,

eller rettere sagt således, at en mere bevægelig toldlov giver mulighed for at føre en mere aktiv handelspolitik.

Den ærede ordfører for det konservative folkeparti har med en mærkværdig bitterhed i stemmen beklaget sig over, at det radikale venstre synes at have ændret anskuelse, at have forbedret sig. Det kan jeg ikke forstå han er ked af. Jeg er i hvert fald glad for, at det radikale venstre og regeringen i det hele taget har forbedret sig, men ganske vist ser jeg nok på det på en anden måde end det konservative folkeparti.

Jeg har i mange år her i tinget, når der var lejlighed til det, talt for, at Danmark bør føre en aktiv handelspolitik, og at Danmark er i stand til at føre en aktiv handelspolitik. Vi behøver ikke at finde os i, at vore handelspartnere diskriminerer os. Vi har handelsaftaler, og de bliver måske på papiret overholdt, men så bryder man dem alligevel ved, at man forhøjer toldsatsene eller indfører importrestriktioner eller på anden måde optræder diskriminerende over for den danske eksport. Ved den slags midler har man i nogle tilfælde — det drejer sig om visse lande — sørget for at skaffe sig en betydelig overvægt i samhandelen, så at de pågældende landes import fra Danmark er blevet adskillig mindre end deres eksport til Danmark. Jeg er fuldstændig klar over, at man ikke altid kan have fuld ligevægt, ja, man skal vel ikke engang tilstræbe fuld ligevægt; men når man ved foranstaltninger som dem, jeg har omtalt, og dem, den højtærede finansminister havde i tankerne, da han fremsatte dette lovforslag, kunstigt og til skade for Danmarks erhvervsliv og valuta begrænser vore eksportmuligheder, finder jeg det urimeligt, at Danmark ikke forsvare sig, og jeg finder det urimeligt, at Danmark ikke udnytter de hjælpemidler, vi faktisk har til at fremtvinge mere rimelige vilkår for samhandelen.

Den ærede ordfører for det konservative folkeparti syntes, det var helt galt, at man ved eventuelt at forhøje toldsatsene for f. eks. tyske biler gjorde biler dyrere her i landet; det betød jo, sagde det ærede medlem hr. Jørgen Jensen, at vi her i landet indførte en slags toldbeskyttelse for engelske og svenske biler, og det gavnede ikke dette land. Jo, det gavner i allerhøjeste grad

[Aksel Larsen.]

dette land. Jeg er af den opfattelse, at ikke alene bilindustrien, men formodentlig også andre industrier i Tyskland — der kan også være tale om andre lande — er svært interesseret i at opretholde og helst udvide markedet i Danmark. Hvis vi foretager os noget, som begrænser deres marked i Danmark, kunne det jo tænkes, at de pågældende industrier, der dog repræsenterer ret indflydelsesrige faktorer, kan påvirke deres landes regeringer, så de kan komme til nogen fornuft og lukke adskilligt mere op for danske landbrugsvarer, end de hidtil har gjort, måske også for visse danske industrivarer. Jeg kunne tænke mig, at hvis vi begyndte at føre aktiv handelspolitik, kunne vi opnå bedre vilkår for den danske eksport, og det ville være til gavn for erhvervslivet, for landbruget, for industrien, for landet som helhed. Derfor synes jeg, at man skal gøre noget som det, der er foreslået her. Der kan formodentlig også gøres andet, men hvis jeg skal opfatte det lovforslag, vi her behandler, som tegn på, at regeringen i hvert fald er sindet på denne måde at føre en aktiv handelspolitik, og at regeringen, om det bliver nødvendigt — det er jo ikke sikkert, det bliver nødvendigt — vil anvende loven for at tjene denne hensigt, kan jeg tilsige ikke blot en velvillig behandling af lovforslaget, men kan også sige, at vi meget gerne vil stemme for det.

Det ærede medlem hr. Harald Nielsen har beklaget sig over, at der mangler oplysninger. Det er noget, man med føje kan beklage sig over i mangfoldige tilfælde, når denne regering kommer med lovforslag, i øvrigt også når andre regeringer kommer med lovforslag. Jeg tillader mig at sige generelt, at jeg tror, at udvalgsarbejdet her i tinget ikke går så godt, som det kunne gøre, fordi man i væsentlig grad er henvist til at skaffe sig oplysninger om de lovforslag, der behandles, og om deres virkninger ved under udvalgsbehandlingen at stille spørgsmål til ministrene, og for at stille de rigtige spørgsmål skal man jo kende en hel del til sagen. Det ville i mangfoldige tilfælde være bedre, hvis man fik en virkelig afrundet og saglig redegørelse, måske af mere omfattende karakter, end den kan gives her i tinget. Alligevel kunne der godt gives flere oplysninger i tinget. Men i et tilfælde

som med det lovforslag, vi her behandler, er jeg af den opfattelse, at de yderligere oplysninger, der kan være brug for, ud over hvad den højtærede minister har sagt, og ud over hvad der står i lovforslagets bemærkninger, absolut bedst kan gives i et folketingsudvalg.

Rimstad: Det er rigtigt, hvad ordføreren for venstre, det ærede medlem hr. Harald Nielsen, generelt sagde om de lovforslag, der lægges på folketingets bord, at de ofte er så spagfærdigt fremsat, at udvalgsmedlemmerne må begynde med at stille snesevis af spørgsmål for at få overblik over dem. Måske kan medlemmerne her i salen så forestille sig de følelser, hvormed man, når man ikke kan deltage i udvalgsarbejdet, således som det er tilfældet for vort partis vedkommende, modtager et af disse alt for summarisk fremsatte lovforslag til gennemgang og stillingtagen. De bemærkninger, jeg kan komme med om dette lovforslag, kan da også kun være af rent principiel art.

Ved fremsættelsen af lovforslaget sagde den højtærede finansminister, at det her drejer sig om to forskellige ting, nemlig dels en bemyndigelse til regeringen til midlertidigt at kunne forhøje visse toldsats, dels indførelse af den i den dansk toldadministration nye og hidtil ukendte ordning med en legal tarif og en brugstarif.

Det drejer sig altså om to nye elementer; det er vist det udtryk, den højtærede finansminister har anvendt. Det er noget nyt, at man vil arbejde med to tariffer for den samme vare, men det er også nyt, at der gives bemyndigelser til regeringen til at arbejde med varierende toldsats. Vi er principielt imod disse vidtgående bemyndigelser, der gang på gang ønskes af regeringen. Den ene dag er det den højtærede boligminister, der skal have ekstraordinære bemyndigelser, den næste dag er det den højtærede justitsminister, og den tredje dag er det måske trafikministeren, men næsten hver gang det drejer sig om et lovforslag fra den højtærede finansminister, er der krav om bemyndigelser, således som det også er tilfældet her.

Imidlertid må det vist siges, at hvis der er et tilfælde, hvor en bemyndigelse kan være på sin plads, så er det nok her i forbindelse med de løbende, vanskelige told-

[Rimstad.]

forhandlinger, som har stor interesse for vore erhverv, og for hvis heldige resultat vi kan se at en bemyndigelse dog kan være af væsentlig betydning. Vi kan derfor for en gangs skyld anbefale et bemyndigelsesforslag til velvillig behandling.

Finansministeren (Kjeld Philip): Jeg kan være helt enig med det ærede medlem hr. Aksel Larsen i, at de yderligere oplysninger, som jeg gerne skal indrømme kunne tiltrænges, bedst egner sig til at blive givet i et udvalg, og jeg vil da også meget gerne i det omfang, det nu engang er mig muligt, give de nødvendige oplysninger dér.

Jeg forstår for så vidt godt, at det ærede medlem hr. Harald Nielsen finder det underligt, at folketingset stadig får præsenteret nye lovforslag, men jeg synes nu ikke, at denne lejlighed er den rigtige til at komme med bebrejdelsen. Man må ikke glemme, at dette forslag er kommet i anledning af, at der er blevet ført visse forhandlinger, som altså ikke går så forfærdelig godt, og disse forhandlingers forløb er nu engang noget, der ligger i alt fald ikke udelukkende i den danske regerings hænder, men er et led i nogle internationale forhandlinger, og deres tidsplan er ikke tilpasset tidsplanen i det høje ting.

Lad mig dernæst til det ærede medlem hr. Harald Nielsen bemærke, at når dette lovforslag fremsættes, er det først og fremmest for at sikre eksporten af landbrugsvarer. Jeg kunne tænke mig, at denne oplysning måtte interessere netop det ærede medlem.

Det ærede medlem hr. Jørgen Jensen var inde på betragtninger over, hvorvidt den radikale livsholdning var ændret. Jeg synes i og for sig, at det var en temmelig overflødig bemærkning, for det ærede medlem dementerede den jo bagefter ved at komme med mange betragtninger over, at dette forslag netop tilsigtede en beskyttelsesmæssig neutralitet. Det er ganske rigtigt, som det ærede medlem hr. Jørgen Jensen

har konstateret, at man med flid har udvalgt varer, der ikke produceres i Danmark, og det er det, der menes med, at det her foreliggende forslag stiler imod en beskyttelsesmæssig neutralitet. Når det radikale venstre gennem mange år har været modstander af toldlovgivning, er det netop af frygt for, at en sådan toldlovgivning skal føre til et højere omkostningsniveau og lignende, men alt dette er jo uden betydning, når det drejer sig om varer, der ikke produceres i Danmark. Hertil kommer så ydermere, at da vi er EFTA-partnere, får dette ingen indflydelse på tolden på de varer, der kommer fra EFTA-landene.

Det er ganske rigtigt, som det er blevet nævnt her, at hovedvirkningen er, at man flytter import fra nogle af Romtraktatens lande til vore EFTA-partnere; men det er altså dette, der skal føre til, at Romtraktatens lande skal stille sig mere velvilligt over for den eksport, der kommer fra Danmark, så det er ganske i overensstemmelse med det mål, der skal nås.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Jørgen Peder Hansen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til behandling i et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Jeg skal lade de tre sidste sager på dagsordenen udgå.

I skrivelse af dags dato meddeler landbrugsministeren, at han ønsker mundtligt at fremsætte:

Forslag til lov om afsætning af danske landbrugsvarer m. m. og forslag til lov om en kornordning for høstdåret 1961-62.

[Formanden.]

Uden for dagsordenen har den højtærede landbrugsminister ordet for at fremsætte de nu anmeldte lovforslag.

Landbrugsministeren (Skytte): Herved har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om afsætning af danske landbrugsvarer m. m. og forslag til lov om en kornordning for høståret 1961-62.*

Disse lovforslag tilsigter at forbedre landbrugets økonomi, hvilket efter regeringens mening er nødvendigt, som forholdene har udviklet sig i landbruget.

Landbrugets situation skyldes ikke manglende produktivitet fremgang, idet produktiviteten i landbruget er steget meget betydeligt. Når landbruget, taget som helhed, alligevel ikke har haft den samme indtægtsfremgang som mange andre erhverv, skyldes det andre årsager.

Først og fremmest må nævnes andre landes støtteforanstaltninger til deres landbrug. Den statsstøtte, som mange andre landes landbrug får, gør det vanskeligt for danske landbrugsvarer at være konkurrencedygtige på de pågældende landes marked, og ofte møder dansk landbrug konkurrence på andre markeder fra en statsstøttet overskudsproduktion. Det er svært for det danske landbrug at konkurrere med andre landes statskasser, og de mindre priser, der er en følge af denne konkurrence, påvirker dansk landbrugs økonomi i uheldig retning.

Dertil kommer den højkonjunktur, der er i andre erhverv, og som er resulteret i stigende omkostninger, der kan gøre det svært for et erhverv, som hovedsagelig må eksportere sin produktion, at opnå dækning for de stigende omkostninger.

Med henblik på en bedring af landbrugets forhold har der derfor i den senere tid været ført forhandlinger med repræsentanter for landbruget om lovforanstaltninger, der sigter mod dette mål. Disse forhandlinger er nu ført så vidt frem, at der er opnået enighed om fremsættelse af de to nævnte lovforslag.

Jeg skal, inden jeg redegør for lovforslagene indhold, sige, at i udformingen af forslagene har jeg lagt vægt på, at disse ikke udløser stærke prisstigninger, som jo

ville give sig udtryk i stigende omkostninger også for landbrugserhvervet selv.

Det førstnævnte lovforslag er i hovedlinjerne identisk med den nugældende lov. Fra landbrugets side har der været ønske om at ændre sammensætningen af det udvalg, der bistår ministeriet med bemyndigelseslovens administration, men jeg har foretrukket at fremsætte lovforslaget i stort set samme form, hvad dette angår.

I § 2 er indføjet en bestemmelse, der muliggør det for landbruget at opkræve en højere afgift for slagtede svin og svineprodukter på hjemmemarkedet end til eksport.

I § 3 har man fastsat, at de forhøjede afgiftsbeløb, der indkommer ved salg af svin og produkter heraf på hjemmemarkedet, ikke indgår i de eksisterende fonds, men anvendes af Eksportsvineslagteriernes Salgsforening til prisudligning og markedspleje.

Som noget helt nyt vil ministeren i henhold til § 4 få bemyndigelse til at oprette en fond, hvortil statskassen årlig skal yde 250 mill. kr. Disse midler anvendes af landbrugsministeren efter indstilling fra Landbruksrådet, De samvirkende danske Landboforeninger og De samvirkende danske Husmandsforeninger, og tanken er, at midlerne skal fordeles til brugere af landejendomme, idet der ved fordelingen tages hensyn til ejendommenes størrelse, koantal og amtskommunale ejendomsskatter.

Ud over bemyndigelsen, hvad angår de fornævnte midler, får ministeren i § 4 bemyndigelse til af statskassen i løbet af de to år, loven er gældende, at yde i alt 150 mill. kr. til iværksættelse af foranstaltninger til fremme af afsætningen af landbrugets produkter.

Da bemyndigelsesloven oprindelig blev givet — for 3 år siden — var formålet, at den skulle støtte landbruget i afsætningen af landbrugets produkter, fordi man var klar over, at det, hvis danske landbrugsvarer skulle klare sig i konkurrencen på verdensmarkedet, var nødvendigt at sætte alvorligt ind på dette punkt. Denne tanke bygges der videre på i det foreliggende lovforslag. Efter den oprindelige lov skulle de nødvendige midler tilvejebringes udelukkende ved afgifter dels på eksportvarerne, dels på varer, der sælges på hjemmemarke-